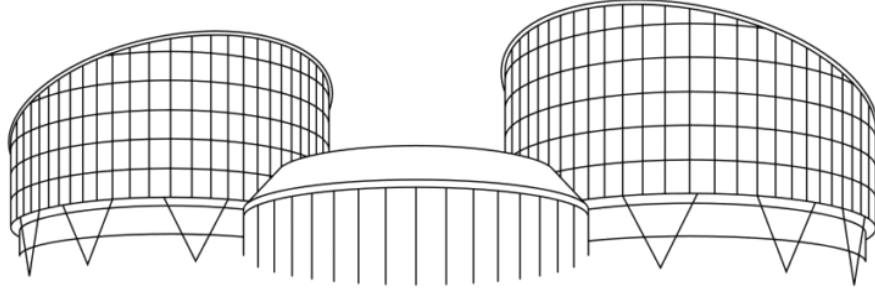

Evrensel Haklar İçin Hukukçular Derneđi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Bilgi Notu

Ocak 2025

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, Ocak ayında Daire ve Büyük Daire formasyonunda esasa ilişkin verdiği kararlardan 20'sini yüksek ve orta öneme sahip karar olarak tasnif etti. Evrensel Haklar İçin Hukukçular Derneđi olarak bu 20 karar hakkında Türkçe bilgi notları hazırladık.

Cannavacciuolo vd. / İtalya
Başvuru No: 51567/14
Karar Tarihi: 30/01/2025
Md. 2 - Yaşam Hakkı - İhlal

Başvuru, tehlikeli atıkların yasa dışı olarak boşaltılması, gömülmesi, kontrolsüzce terk edilmesi ve yakılmasıyla oluşan geniş ölçekli kirlilikten etkilenen Campania sakinlerinin yaşamını korumak için uygun ve yeterli tedbirlerin alınmamasına ilişkindir. “Ateşler Ülkesi” olarak anılan bölgede yaşayan 2.9 milyon nüfusta akciğer, gırtlak, mesane, karaciğer kanseri kaynaklı ölüm oranlarıyla lenfoma, lösemi, ve beyin tümörü vakalarının arttığı raporlanmış, düşük para cezalarının caydırıcı olmadığı, gerekli teknolojiye sahip olunmasına karşın toprağın kalıcı şekilde zehirlenmesinin göz ardı edildiği, bunların endüstrinin maliyet azaltma stratejisinin bir sonucu olduğu belirlenmiştir. AİHM, devletlerin yargı yetkileri dahilindeki bireylerin yaşamlarını korumak için uygun adımları atma konusundaki pozitif yükümlülüğünün atık toplama alanlarının işletilmesi gibi insan yaşamı için gerçek ve yakın bir risk oluşturabilecek faaliyetlerde de geçerli olduğunu, etkili caydırıcılık içeren yasal ve idari bir mekanizma kurmayı gerektirdiğini saptamıştır. Mahkeme, halkın bilgi edinme hakkına özel önem verilmesi gerektiğini, ulusal makamların tehlikeli faaliyetlerin varlığından 1990’ların başından itibaren haberdar olduğunu ve harekete geçmesi için yeterince ciddi, gerçek ve belirlenebilir bir risk bulunmasına rağmen 2013’e kadar kirlilikten etkilenen alanları ve kirleticileri belirlemeye yönelik sistematik, koordineli ve kapsamlı bir yaklaşım sergilenmediğini belirtmiştir. Mahkeme, açılan az sayıdaki davanın bölge sakinlerini korumak için gerekli önlemlerin alınmasını sağlamadığını, bu nedenle yetkililerin durumun ciddiyetinin gerektirdiği özeni göstermediğini, Sözleşme’nin 2. maddesinin ihlal edildiğini saptamıştır. Ayrıca Mahkeme, somut olayda ihlalin geniş ölçekli sistematik bir kirlilikten kaynaklandığını saptamış ve genel tedbirler belirlemiş, bu tedbirlerin kararın kesinleştiği tarihten itibaren en geç iki yıl içerisinde gecikmeksizin uygulamaya konması gerektiğini vurgulamıştır.

Reznik / Ukrayna
Başvuru No: 31175/14
Karar Tarihi: 23/01/2025
Md. 8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal
Md. 8,13 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı Bakımından Etkili Başvuru Hakkı - İhlal

Başvuru, başvurucu avukatın evinde müvekkili bulunan şirket hakkında yürütülen soruşturma kapsamında yapılan polis aramasına ilişkindir. Devlete ait bilgi teknolojileri şirketinin sözleşme asılları incelenmek üzere başvurucu avukata verilmiştir. Şirkete yönelik soruşturma başlatılması üzerine, hakim kararıyla başvurucunun ikametgahında arama yapılmış, aramada soruşturmaya ilgisiz bulunmayan veri depolama cihazlarına el konulmuş,

cihazların iadesi talepleri reddedilmiştir. AİHM, yerleşik içtihadına göre, avukatlara ait yerlerde yapılan arama ve el koymaların Sözleşme'nin 8. maddesine müdahale olduğunu, avukat-müvekkil gizliliği ilkesi uyarınca belgelere el koyma tedbirinin özel usuli güvencelerle sınırlandırılması ve hakimin somut orantılılık denetimi yapması gerektiğini vurgulamıştır. Mahkeme, iç hukukta avukatlara ait yerlerde yapılacak arama ve el koymalara ilişkin yasal düzenlemelerin başvuranın özel durumunda nasıl uygulandığını değerlendirmeyi gerekli bularak başvuruya konu veriler içinde ilgili olan ve olmayan dijital verilerin ayrıştırılmadığını, keyfiliğe karşı korumaya yönelik usuli güvencelerin sağlanmadığını, müdahalenin orantısız olduğunu ve demokratik bir toplumda gerekli olduğunun söylenemeyeceğini saptamıştır. Mahkeme, hukuka aykırı olarak el konulan eşyaların iadesini sağlayacak etkili bir iç hukuk yolu bulunmadığını değerlendirerek, Sözleşme'nin 8. maddesi ile bağlantılı olarak 13. maddesinin de ihlal edildiğine karar vermiştir.

Suren Antonyan / Ermenistan

Başvuru No: 20140/23

Karar Tarihi: 23/01/2025

Md. 6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal

Başvuru, başvurunun hakimlikten erken ihracına dair karara karşı bağımsız ve tarafsız mahkemeye erişiminin reddine ilişkindir. Başvurucu, 65 yaşında emekli olana kadar hakimlik yapma hakkına sahipken, Yargıtay'daki görevi devam ettiği sırada Yüksek Yargı Konseyi tarafından görevden alınmıştır. Başvurucu, yargı dışı üyelerin seçiminin liyakata dayalı ve şeffaf yürütülmemesi nedeniyle Yüksek Yargı Konseyi'nin bağımsız ve tarafsız mahkeme gereklerini yerine getiremediğinden, görevden alınma kararına itiraz yolunun kapatılması nedeniyle mahkemeye erişim hakkından yoksun kaldığından, konseyin tarafsızlığını yitirdiğinden yakınmıştır. AİHM, Yüksek Yargı Konseyi'nin disiplin kararlarına karşı itiraz yolu bulunmasa da konseyin tam yargı yetkisine sahip olduğunu, kararının gerekçeli, nihai ve bağlayıcı olduğunu, yargıç ve yargı dışı üye sayısının eşit olduğunu, bilgi ve deneyim kriterleri itibarıyla atanma prosedürünün liyakate dayalı olmadığı iddiasının mevcut materyallerle desteklenmediğini gözlemlemektedir. Mahkeme, görünürde bağımsızlık bakımından Ermeni hukuk sisteminin eşit sayıda üye tercihiyle dengeyi gözettiğini, konsey kararlarının olağan mahkemelerde incelenmemesinin bağımsız mahkeme gereklilikleri ve mahkemeye erişim hakkını ihlal etmediğine karar vermiştir. AİHM, yargıcın ön yargısız davranmasını subjektif, mahkemeye ilişkin makul şüphelerin ortadan kaldırılmasını da objektif tarafsızlık olarak tanımlamış, Konsey başkanı ile Adalet Bakanı arasında geçmişteki ast-üst ilişkisinin ve ortak gelir kaynağına sahip olduklarına dair röportaj içeriğinin kişilerin eski iş arkadaşlığının ötesinde çok yakın bir ilişki bulunduğunu gösterdiğini, objektif açıdan başvurunun haklı şüphelerinin giderilememesi ve yeterli usuli güvencelerin sağlanmaması nedeniyle mahkemenin tarafsızlığı bağlamında adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Ioannides / Kıbrıs
Başvuru No: 32879/18
Karar Tarihi: 16/01/2025
P1/Md.1 - Mülkiyet Hakkı - İhlal

Başvuru, tampon bölgede bulunan bir eve erişimin kısıtlanması, Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından BM barış gücüne verilen kullanım yetkisi ve devletin başvuru malike kira ödemeyi reddetmesine ilişkindir. 2001’de tampon bölgenin erişilemeyen kısmında BM Barış Gücüne başvuru evini kullanma yetkisi verilmiştir. Başvurucunun mülkünü iadesi, izinsiz girme nedeniyle tazminat ve 1975 yılından itibaren birikmiş kira borcu ödenmesi talepleri reddedilmiştir. AİHM, tampon bölgedeki mülke erişim yoksunluğunda hem Kıbrıs hem Türkiye’nin etkili kontrole sahip olmadığını, devletin bu istisnai durumdaki yükümlülüğünün uygun önlemleri almak olduğunu, Kıbrıs’ın mülkiyetinden barışçıl yararlanma hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini ihlal etmediğini değerlendirmektedir. Ancak Mahkeme, devletin BM Barış Gücü tarafından başvuru evini işgal etmesine onay vererek mülkü etkili biçimde elden çıkardığı, böylece başvuru mülkten yararlanmasına doğrudan müdahale ettiği, bireylere silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi çerçevesinde tartışma olanağı sunulmaması halinde müdahalenin meşru olmayacağı görüşündedir. Mahkeme, derece mahkemelerinin başvuru bölgeye erişiminin engellenmesi, evinin hukuka aykırı kullanılması ve uzun yıllarca kira ödemekten kaçınılmasına dair ihlal iddiasını eve erişimle sınırlı ele aldığını, başvuru taşıdığı yükü kamu yararı arasında adil denge sağlanmadığını, müdahalenin orantılılığı değerlendirilmediğinden Ek 1 No’lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edildiğini kabul etmiştir.

N.Ö/Türkiye
Başvuru No: 24733/15
Karar Tarihi: 14/01/2025
Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal

Başvuru cinsel saldırı iddiaları ile ilgilidir. Başvuru, Temmuz 2010’da amiri olan M.Y.’nin zorla evine girdiğini ve cinsel ilişkiye girmeyi reddetmesi üzerine kendisini oral seks yapmaya zorladığını belirtmiştir. Başvuru Mart 2012’de cinsel saldırı iddiasıyla M.Y. hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Cumhuriyet Savcısı, olayın üzerinden uzun bir zaman sonra yapılması nedeniyle kovuşturmayla yer olmadığına karar vermiştir. Başvurucunun itirazının kabulü üzerine M.Y. hakkında açılan ceza davasında, M.Y. başvuru rıza gösterdiğini iddia etmiştir. Yerel mahkeme, esas olarak başvuru ile M.Y. arasındaki işyeri ilişkisine dair tanık beyanlarına itibar etmiş ve ilki başvuru yaşadığı travma sonrası stres bozukluğu ve depresyonun cinsel saldırı travmasına dayandığını değerlendiren, ikincisi ise semptomların “yalnızca cinsel saldırı olayından kaynaklanmış olabileceği” sonucuna varan iki psikiyatrik adli

birlikçi raporunu delil olarak kabul etmiştir. Başvurucu tarafından sunulan ancak mahkeme tarafından dikkate alınmayan üçüncü bir psikiyatri raporu, diğer raporların bulgularını doğrulamış ve ayrıca travma sonrası stres bozukluğundan muzdarip hastalarda cinsel saldırıyı bildirmede gecikmelerin yaygın olduğunu belirtmiştir. Mahkeme başvurusunun saldırı olayından yaklaşık iki yıl sonra sağlık raporu alıp şikâyetçi olmasını da gözeterek delil yetersizliğinden M.Y. hakkında beraat kararı vermiştir. Yargıtay kararı onamış, Anayasa Mahkemesi ise bireysel başvuruyu dayanaktan yoksun bulmuştur. Başvurucu Adil Yargılanma Hakkının, Ayrımcılık Yasağının ve Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkının ihlal edildiği iddiasıyla AİHM'e başvurmuştur. AİHM, öncelikle Özel Hayata Saygı hakkının vücut bütünlüğü ile olduğu kadar psikolojik bütünlükle de ilgili olduğunu ve bu hak bağlamında tanımlanan pozitif yükümlülüğün salt devlet ve birey ilişkilerini değil bireyler arası ilişkileri de kapsadığını hatırlatmıştır. Ulusal mahkemelerin kararlarında tıbbi raporlardan bahsetmiş olmasına rağmen bunların başvurusunun iddialarını ne derecede desteklediğine dair bir sonuca varmaktan kaçındığına değinen Mahkeme, Yargıtay kararlarında cinsel saldırı davalarında şikâyetin geç yapılmasına dair bir önyargı geliştirilmesinin ast-üst ilişkisi gibi unsurlar içeren bu olay özelinde geçerli olmayabileceğine işaret ederek yargılama sırasında tarafların taleplerine rağmen DNA tespiti ve HTS incelemesi yaptırılmaması gibi hususların Adil Yargılanma Hakkının ihlaline neden olduğuna karar vermiştir.

Petroviç ve diğerleri / Hırvatistan
Başvuru No: 32514/22, 33284/22 ve 15910/23
Karar Tarihi: 14/12/2024
Md. 8 – Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı – İhlal

Başvuru 1986-1994 yılları arasında ebeveynlerine öldüğü bildirilen yenidoğan bebeklerin kaçırılması ve yasadışı bir şekilde evlatlık verilmesi iddialarına ilişkindir. Birinci başvuru 1986'da Hırvatistan'da bir devlet hastanesinde doğum yapmış, ertesi gün bebeğinin öldüğü bildirilmiş, naaşı babasına teslim edilmiştir. İkinci ve üçüncü başvurusunun 1990-1994 arasında doğan bebekleri ise belli bir süre yaşadıkten sonra yoğun bakıma gereksinim duydukları gerekçesiyle Sırbistan'a sevk edildikten sonra öldükleri bildirilmiş, naaşları annelerine gösterilmeden defnedilmiştir. 2018-2019'da Sırbistan'da "kayıp bebekler" ile ilgili bir sivil oluşumun varlığından haberdar olan başvuruçular kendi deneyimleriyle bir benzerlik olduğunu fark ettiklerinde, "Voyvodina'nın Kayıp Bebeklerinin Ebeveynleri" adlı bir STÖ ile temasa geçerek hastaneler ve yerel makamlar nezdinde bir dizi usulsüzlüğün tespit edilmesi nedeniyle, bebeklerinin ölmediğinden ancak yasadışı bir şekilde evlatlık verildiğinden şüphelenmişlerdir. Yapılan savcılık şikâyetleri zaman aşımı gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvuruçular özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği iddiasıyla AİHM'e başvurmuşlardır. AİHM, Hırvatistan'ın Kasım 1997 itibariyle Mahkemenin yargı yetkisini tanımış olmasına ve olayların bir kısmının savaş nedeniyle Hırvatistan'ın kontrolünün dışındaki bir

bölgede meydana gelmiş olmasına rağmen Hırvat yetkililerin başvuru sahiplerinin taleplerine yeterli yanıt vermemiş olması bakımından devam eden bir ihlalden söz edilebileceğine hükmederek başvuruyu kabul edilebilir bulmuştur. Mahkeme, Sırbistan'a götürülen ve öldüğü iddia edilen bebeklerin akıbeti hakkında bilgi verme yükümlülüğüne ilişkin olarak, Hırvatistan makamlarının bebeklere Hırvatistan'da buldukları sırada ne olduğunun saptayabileceklerini, Sırbistan'a başka amaçlarla götürülüp götürülmediklerini kontrol edebileceklerini, Hırvatistan'da faaliyet gösteren herhangi bir kişi ya da şebekenin bu tür transferlere karışıp karışmadığını tespit edebileceklerini, gerekirse Sırbistan'dan da yardım talep edebileceklerini belirtmiştir. AİHM, annelerin bebeklerinin akıbetine ilişkin belge talebini karşılamayan Hırvatistan yetkililerinin “kayıp bebekler” olgusundan haberdar olmalarına rağmen özel ve aile hayatına saygı hakkı bağlamında pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediğine karar vermiştir. Mahkeme benzer vakaların sayısını ve olası başvuruları gözetenek yeterli yetkilerle donatılmış ve bağımsız olarak denetlenen ulusal bir mekanizmanın kurulması gerektiğine karar vermiştir.

Vasile Prutenau / Romanya
Başvuru No: 9308/18
Karar Tarihi: 14/01/2025
Md. 6 - Adil Yargılanma Hakkı - İhlal Değil

Başvuru, Romanya'da üç masaj salonu işleten bir çift ve oğulları hakkında fuhuşa aracılık ve insan kaçakçılığı suçlarından açılan ceza davalarıyla ilgilidir. Başvuru sahipleri, Moldova'dan işe aldıkları kadınlar olan tanıkların Romanya mahkemelerinde doğrudan sorgulanmamış olmaları nedeniyle mahkumiyetlerinin adil olmadığını iddia etmişlerdir. AİHM, ulusal yargılama sürecinde bazı tanıkların duruşmada doğrudan sorgulanması olanağının olmamasını telafi etmek için yeterli dengeleyici faktörlerin bulunduğuna karar vermiştir. Özellikle, başvuru sahiplerinin masaj salonlarında cinsel eylemleri kolaylaştırdıklarını, Moldovalı mağdurları yasal işlerde çalıştırma bahanesiyle Romanya'ya götürdüklerini ve onları fuhuş yapmaya zorlamak üzere tehdit ettiklerini doğrulayan başka kanıtların dosyada mevcut olduğunu vurgulayan Mahkeme, ulusal mahkemelerin tanık olarak duruşmada bulunamayanların beyanlarının kabul edilmesine ilişkin kararlarının yeterince gerekçelendirilmiş olduğunu, delillerin ve öne sürülen tüm iddiaların kapsamlı bir şekilde incelenmesine dayandığını belirterek Adil Yargılanma Hakkının ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

Cavca / Moldova
Başvuru No: 21766/22
Karar Tarihi: 09/01/2025
Md. 6 – Adil Yargılanma Hakkı – İhlal

Başvurucu Çevre Koruma Müfettişliğinde memur olarak çalışırken 2020’de disiplin cezası nedeniyle ihraç edilen bir Moldova vatandaşıdır. Yasadışı ağaç kesimi ile ilgili bir vakayı soruşturmaktaiken başvurusunun rüşvet olarak bir elektrikli testere kabul ettiği tespit edilmiştir. Başvuru, başvurusunun işten ihracı kararına başarısız bir şekilde itiraz ettiği yargılamalarla ilgilidir. Başvurucu, kamu görevlilerinin mesleki dürüstlüklerinin rastgele test edilmesi kapsamında gizli bir ajan tarafından suç işlemeye teşvik edildiğini ileri sürmüştür. Sözleşme'nin 6. maddesine (Adil Yargılanma Hakkına) dayanan başvuru AİHM’e başvurusunu ulusal mahkemelerin tuzağa düşürülme savunmasını incelemeyeceği hususu üzerine kurmuştur. Mahkeme, bir kişiyi mesleki dürüstlük testine tabi tutmanın ve böylece yapay olarak kişinin mesleki davranış kurallarına uyma kararlılığının doğrulandığı bir durum yaratmanın kendi başına tuzağa düşürme anlamına gelmediğini ve adil yargılanma hakkıyla uyumsuz olmadığını düşünmektedir. Öte yandan başvurusunun dürüstlük testine konu olmasının herhangi bir objektif şüpheye veya kişisel yatkınlığa dayanmadığını tespit eden AİHM, tuzak kurduğu iddia edilen görevli S.’nin başvurusuna yaptığı ilk teklifin reddedilmesine rağmen, S.’nin bir kez daha rüşvet teklif etmiş olması gibi eylemlerinin S.’nin pasif kalması gerekirken aşırı aktif davrandığını gösterdiğini belirtmiştir. Mahkeme, başvuru her ne kadar ikinci teklifi kabul etmiş olsa da, ulusal mahkemelerin başvurusunun usule ve hukuka aykırı şekilde tuzağa düşürüldüğüne dair makul argümanlarına yanıt vermekte yetersiz kaldığını saptamıştır. Mahkeme dolayısıyla başvurusunun adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Petrosyan / Ermenistan
Başvuru No: 51448/15
Karar Tarihi: 09/01/2025
Md. 2- Yaşam Hakkı – İhlal
Md. 13 – Etkili Başvuru Hakkı – İhlal

Başvurusunun oğlu Haziran 2011’de Ermenistan ordusuna alınmış ve Dağlık Karabağ’daki bir askeri birliğe gönderilmiştir. Kısa bir süre sonra akli dengesinin yerinde olmadığına karar verilmiş ve terhis edilmiştir. Başvurusunun oğlu askerlik hizmetinden kaçmak suçundan yargılanmış ve mahkum edilmiş, Kasım 2012’de hüccresinin penceresinin demirlerine çarşafıyla asılı halde bulunmuştur. Olayla ilgili birisi idari ikisi yargısal olmak üzere üç soruşturma yürütölmüşse de bunlar delil yetersizliği nedeniyle sonuçsuz kalmıştır. Yaşam Hakkı ile Etkili Başvuru Hakkının ihlal edildiğini iddia eden başvuru diğer hususların yanı sıra,

yetkililerin oğlunun ölümüne ilişkin makul bir açıklama getirmediğinden yakınmakta, özellikle, oğlunun diğer altı tutuklunun huzurunda, onlar veya gardiyanlar fark etmeden intihar etmesinin nasıl mümkün olduğunu açıklığa kavuşturamadıklarını ileri sürmektedir. Başvurucu aynı zamanda, yetkililerin, psikolojik rahatsızlığından haberdar olmalarına rağmen, oğlunun hayatını korumak için gerekli adımları atmadıklarından yakınmıştır. Mahkeme, başvurusunun idari ve cezai soruşturmalara dahil edilmesine yönelik yetkililerce herhangi bir girişimde bulunulmadığını tespit etmiş, etkili soruşturma yükümlülüğüne temelden aykırı olan bu durumla ilgili yetkililerin bir izahının olmadığını not etmiştir. AİHM, ayrıca raporlara yansıyan ölüm nedeniyle ilgili olarak temelde otopsi raporlarına ve bazı tanık ifadelerine dayanıldığını, keşif gibi yöntemlerin kullanılmadığını, müteveffanın daha önce de intihar girişiminde bulunmuş olmasına ve hakkında kişilik bozukluğu tanısı konulmuş olmasına rağmen yetkililerin sağlık risklerine karşı önlem almamış olmasını yaşam hakkı ihlaline neden olduğuna hükmetmiştir. Mahkeme, mevzuat kapsamında tazminat talepleri için kesinleşmiş bir savcılık veya ceza mahkemesi kararının şart koşulması ve 6.000 EUR'ya tekabül eden bir tazminat tavanının öngörülmesine ilişkin olarak başvurusunun maddi ve manevi zararlarının tazmin edilmesinin olanaksız olduğunu saptamış, başvurusunun etkili başvuru hakkının da ihlal edildiğine karar vermiştir.

F.D. ve H.C. / Portekiz
Başvuru No: 18737/18
Karar Tarihi: 07/01/2025
Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı – İhlal

Başvurucular, F.D. (baba) ve H.C. (çocuk) olup, çocuğun ortak velayeti Fransız mahkemeleri tarafından ebeveynlere verilmiş ve çocuk anne O. ile Fransa'da yaşamaktadır. Baba, çocuğun annesi tarafından fiziksel istismara uğradığını iddia ederek, çocuğun velayetinin kendisine verilmesi için Fransa'da hukuki süreç başlatmıştır. Ancak 2017 yılında, Fransız mahkemeleri, annesinin çocuğa şiddet uyguladığına dair yeterli kanıt olmadığı sonucuna vararak velayeti anneye vermiş ve babanın görüşme hakkını askıya almıştır. Bu süreç devam ederken baba, çocuğu Portekiz'e götürmüştür. Fransız mahkemelerinde bunun için Lahey Sözleşmesine göre çocuk kaçırma ile ilgili işlem başlatılmış ve baba ve çocuk hakkında "arama ve bulma" emri çıkartılmıştır. Lahey sözleşmesinin maddeleri işletilmeden baba ve çocuk bulunmuş, çocuk karakolda saatlerce tutularak, baba ise bir gün gözaltında kalarak çocuk annesine teslim edilmiştir. Başvurucular, Fransız yetkililer tarafından verilen bir "arama ve bulma" emrinin uygulanmasıyla çocuğun otomatik olarak annesine teslim edilmesi sürecinde, Portekiz makamlarının çocuğun üstün yararını, şiddet iddialarını ve babanın haklarını yeterince değerlendirmediklerini ileri sürmüştür. Mahkeme; çocuğun okul vb bir yerde bu konuda uzmanlaşmış kişilerle görüştürülmek yerine karakolda tutulmasının çocuğun bakımı ve korunması konusundaki pozitif yükümlülüğün ihlali olduğuna karar vermiştir.

Mahkeme ayrıca baba gözaltındayken kendisine bilgi verilmeden ve itiraz hakları kullandırılmadan, çocuğun çocuğun anneye teslim edilmesinin aile hayatına saygı hakkının ihlali olduğunu tespit etmiştir.

Minasyan vd. / Ermenistan

Başvuru No: 59180/15

Karar Tarihi: 07/01/2025

Md.8 ve Md.14 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı ile Ayrımcılık Yasağı – İhlal

Başvurucular, insan hakları alanında, özellikle de LGBT hakları konusunda çalışan aktivistler, gazeteciler ve akademisyenlerden oluşmaktadır. 2014 yılında, Ermenistan devlet televizyonunun Eurovision jüri üyeleri, kazanan sanatçı Conchita Wurst için en düşük puanı verdiklerini ve bunun sebebinin "içsel tiksinti" olduğunu açıklamıştır. Bunun üzerine, başvurucular da dahil olmak üzere birçok insan sosyal medya üzerinden bu açıklamalara tepki göstermiştir. Bu yorumlar üzerine, Iravunk adlı Ermeni gazetesi, başvurucuların isimlerini ve sosyal medya hesaplarını içeren bir "kara liste" yayımlamış, bu kişileri "ulusun ve devletin düşmanları" olarak nitelendirmiştir. Makalede, halktan başvurucularla hiçbir şekilde iletişime geçmemeleri, iş vermemeleri ve kamu görevlerinden men edilmeleri çağrısı yapılmıştır. Başvurucular, yayımlanan bu gazete makalesinin kendilerini toplumda hedef gösterdiğini, ayrımcılığı teşvik ettiğini ve Ermeni makamlarının kişileri nefret söylemi ve ayrımcılıktan koruyacak yasal çerçeve oluşturmada yetersiz kaldığını ileri sürmüştür. Ayrımcılığa yönelik hükümler cinsel yönelimi içermemektedir. Bu nedenle başvuranlar ancak hukuk davası açabilmiştir. Mahkeme özellikle yerel mahkemelerin başvuranların ifade özgürlüğüne önem vermediğini, makalenin dilinin düşmanca, ayrımcı ve kışkırtıcı olduğunu tespit etme konusunda zayıf kaldığını saptamıştır. Başvurucuların kullanabilecekleri hukuk yolunun ayrımcılık karşısında başvuranlara etkili bir koruma sağlamadığını belirten Mahkeme, Sözleşmenin 8 ve 14. maddelerinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

UAB Profarma ve UAB Bona Diagnosis / Litvanya

Başvuru No: 46264/22

Karar Tarihi: 07/01/2025

P1/Md. 1 - Mülkiyet Hakkı - İhlal Değil

Başvurucular COVID-19 hızlı test kitlerinin temini için Litvanya hükümetiyle sözleşme imzalayan özel şirketlerdir. 2020 yılı Mart ayında, pandemi nedeniyle acil sağlık önlemleri kapsamında hükümet tarafından yapılan alımlar sırasında, başvuru şirketlere toplamda 6 milyon eurodan fazla ödeme yapılmıştır. Daha sonra yapılan araştırmalarda başvurucuların

kitleri 5.904,800 Euro'ya alt yükleniciden, o alt yüklenicinin de kitleri 1.135.260 Euro karşılığı başka bir alt yükleniciden aldığı ortaya çıkmış ve sözleşmelerin iptali ile şirketlerin parayı iadesi istenmiştir. Neticeten bu talep yerel mahkemelerce kabul edilmiştir. Başvuranlar, bu kararın mülkiyet haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir. AİHM, ihale sürecinin birden fazla şirketten teklif alınmayarak yürütülmesini sorunlu bulurken, bir yandan da kamu ihale süreçlerinde devletin geniş bir takdir marjı olduğunu kabul etmektedir. Mahkeme, başvuru şirketlerin kötü niyetle hareket ettiğini ve kamu sağlığı krizini aşırı kâr elde etmek için kullandığını belirten ulusal mahkeme kararlarının yeterli gerekçelere dayandığını tespit etmiştir. Yerel mahkeme kararlarının sonuçlarından sadece şirketlerin etkilenmesinin ve devletin sorumluluğu olmamasının da mülkiyet hakkına orantısız bir müdahale olmadığı kanaatine varılmıştır. AİHM, mülkiyet hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Văleanu vd. /Romanya
Başvuru No: 59012/17, 12854/18
Karar Tarihi: 07/01/2025
P1/Md.1 - Mülkiyet Hakkı -İhlal

Başvuru mülkiyet hakkına ilişkin olup, başvuru tarafından komünist rejim tarafından müsadere edilen veya kamulaştırılan mallarının iadesi veya tazmini amacıyla Romanya'da 1991 yılından bu yana yürürlüğe giren çeşitli iade yasaları uyarınca başlatılan idari ve/veya adli işlemlerle ilgilidir. Özellikle, başvuru şirketlerinin bir kısmına taşınmazlarının iadesi yönünde karar verilmiş olmasına rağmen, yetkililer bu kararları fiilen uygulamamış veya alternatif olarak ödenecek tazminatlar, mülklerin gerçek değerleri ile orantısız kalmıştır. Bazı başvuru şirketleri ise mahkeme kararlarına rağmen yıllardır mülklerinin iadesini beklemektedir. AİHM daha önce başvuru şirketlerinin mülkiyetlerinden barışçıl yararlanma haklarının ihlal edildiğini 2022 yılında karara bağlamıştır. Mahkeme tazminat ödenmesine ilişkin olarak başvuru şirketleri lehine verdiği kararların oluşturulan mekanizmanın etkisizliği nedeniyle icra edilmemesine ilişkin olarak ödenmeyen tazminatların ödeme anında enflasyona göre güncellenmesi gerekliliğine karar vermiş, taşınmazların iadesi gerçekleşmeyen durumlarda ise söz konusu mülklerin cari değerine makul ölçüde yakın bir miktarda maddi zarar tazminatının ödenmesi gerektiğini saptamış ve çeşitli başlıklar altında çok sayıda başvuru şirketlerinin mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

H.W. / Fransa
Başvuru No: 13805/21
Karar Tarihi: 23/01/2025
Md.8- Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı -İhlal

Başvuru, başvuranın boşanma davasında evliliğin telafi edilemez şekilde bozulduğunu tespit eden bir mahkeme kararı üzerine yürütülen temyiz incelemesinde başvuranın eski eşiyle uzun yıllardır cinsel ilişkiye girmemesi nedeniyle evlilikten doğan sorumluluklarını yerine getirmediğinin tespiti ile başvurunun boşanmada kusurlu bulunmasına ilişkindir. Başvurucu özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, müdahalenin yasal dayanağa sahip olduğunu ve başvurunun özel hayatının en mahrem yönlerinden birini ilgilendiren bu konuda taraf Devletlere tanınan takdir yetkisinin dar olduğunu saptamıştır. Mahkeme, evliliğe rıza göstermenin gelecekteki cinsel ilişkilere rıza gösterme anlamına gelmediğini, aksine bir kabulün bir kocanın karısına tecavüz ettiği için yargılanmaktan muaf tutulması gibi kabul edilemeyecek, özü insan onuru ile özgürlüğüne saygı olan Sözleşme'nin temel hedeflerine aykırı olacak bir tespit olacağını belirtmiştir. Mahkeme evlilik görevlerinin yerine getirilmemesinin yasadaki tanımıyla boşanmayı haklı kılan bir kusur olarak değerlendirilebileceğini bunun maddi sonuçlar doğurabileceğini ve tazminat talebine konu edilebileceğini saptamıştır. Mahkeme, evlilik görevlerine ilişkin tespite dayalı başvuranın kusurlu olduğu gerekçesiyle boşanmaya karar verilmesinin ilgili ve yeterli gerekçelere dayanmadığını, yerel mahkemelerin söz konusu çatışan menfaatler arasında adil bir denge kurmadığını tespit etmiştir. Mahkeme başvuranın özel hayatına saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

A.C. / Fransa
Başvuru No: 15457/20
Karar Tarihi: 16/01/2025
Md.8- Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı- İhlal

Başvuru, Gine uyruklu başvurunun 2020'de Fransa'ya kimliksiz gelerek çocuk koruma hizmetleri tarafından geçici olarak bakım görmesi, yapılan adli tıp muayenesi sonucunda reşit olduğunun değerlendirilerek bu bakımdan mahrum bırakılmasına ilişkindir. Başvurunun Covid-19 pandemisi sırasında temel ihtiyaçlarının karşılanması ve başvurunun yeniden bakıma alınması için AİHM tarafından verilmiş bir tedbir kararı bulunmaktadır. 2021'de bakım talebini değerlendiren temyiz mahkemesi, başvuranın aslında reşit olmadığını belirleyerek çocuk koruma hizmetleri tarafından bakıma alınmasına karar vermiştir. Başvurucu, yerel makamlar tarafından refakatsiz çocuk olduğunun reddedilmesi nedeniyle korumasız bırakılmasının özel hayata saygı hakkının ihlali olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM, reşit olup olmadığı tartışmalı bulunan başvuruçunun bu nedenle özellikle kırılgan durumda olduğu değerlendirilmeksizin, eksik ve kesin olmayan bilgilerle başvuruçunun reşit olmadığı varsayıldığını, asgari usuli güvenceleri sağlayan mevzuatın varlığına rağmen, ilgili makamların makul bir özenle hareket etmeyerek başvuranın özel hayatına saygı gösterilmesini sağlama konusundaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediklerini saptamış ve başvuruda ihlal bulmuştur.

Bodson vd. / Belçika
Başvuru No: 35834/22
Karar Tarihi: 16/01/2025
Md.11- Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü- İhlal Değil

Başvuru, sendika üyesi başvuruçuların bir otoyolu önceden izin almaksızın yaklaşık beş saat boyunca trafiğe kapatarak kemer sıkma önlemlerini protesto ettikleri ve karayolu trafiğini kötü niyetle engellemek ve trafik güvenliğini tehlikeye sokmaktan aldıkları mahkumiyetlerle ilgilidir. Başvuruçular mahkumiyet kararları nedeniyle toplanma ve örgütlenme özgürlüklerinin ihlal edildiğinden şikayetçi olmuşlardır. Başvuruçuların eylemleri, yaklaşık 400 kilometre uzunluğunda bir trafik sıkışıklığına ve gerginlik olaylarına neden olmuştur. AİHM, başvuruçuların görüşleri ya da grev yapmaları nedeniyle mahkum edilmediklerini saptamış, bir sendikanın veya üyelerinin grev hakkının önceden izin almaksızın kamuya açık yolları engelleme hakkını her koşulda içerdiğinin söylenemeyeceğini belirtmiştir. Mahkeme trafik engellemesinin, acil bir müdahaleyi haklı çıkarabilecek ani bir olayla tetiklenmediğini, protestocuların eylemlerinin doğrudan onaylamadıkları bir faaliyete yönelik olmadığını, ilgili eylemin başvuruçuların taleplerinin duyulmasının tek mümkün yolu olduğunun iddia edilmediğini belirtmiştir. Mahkemeye göre bu tür bir eylem, önemli bir otoyol güzergahında trafiği birkaç saat boyunca durma noktasına getirebilir, katılımcı olmayanların günlük yaşamını ve yasal faaliyetlerini önemli ölçüde aksatabilir ve yol kullanıcıları için tehlikeli bir ortam yaratabilir. AİHM, kısa süreli hapis ve para cezalarına mahkumiyet kararlarında yerel mahkemelerin olayları değerlendirdiğini, kararların ilgili ve yeterli gerekçelere dayandığını saptamış ve yetkili makamların takdir marjlarını aşmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Mahkeme başvuruda ihlal bulmamıştır.

Ghaoui / Fransa
Başvuru No: 41208/21
Karar Tarihi: 16/01/2025
Md.2 - Yaşam Hakkı - İhlal Değil

Başvuru, aracın sürücü koltuğundaki başvurusunun kendisine durması için işaret eden polis memurlarından birine doğru aracı sürmesi ve çarpışma öncesinde diğer polis memuru tarafından silahla vurulmasına ilişkindir. Başvurucu, olay sonrasında felç olmuş, araçla çarptığı memur ise yaralanmıştır. Başvurucu ayrıca uyuşturucu ticareti ve polise mukavemet suçlarından ceza almıştır. Başvurucu orantısız güç kullanımı nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır. AİHM, soruşturmanın gecikmesi bakımından başvurana iç hukukta tazminat sağlandığını ve soruşturmadaki eksikliklerin daha sonra giderilerek olayın aydınlatıldığını saptamıştır. Mahkeme, yerel mahkemelerin olayda güç kullanımının orantılı olup olmadığını yeterince tartıştığını ve ateş eden polis memurunun meşru savunma içinde ve zorunlu olarak hareket ettiğini, mesleğini korumak için iki el ateş etmesinin orantısız olmadığını değerlendirmiştir. Mahkeme, yerel mahkemelerin bu konudaki bulgularını keyfi yada açıkça mantıksız bulmamış, toplanan delillerin kapsamlı bir analizine dayandığını saptamıştır. Mahkeme başvuruda güç kullanımının orantılı olması nedeniyle yaşam hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

A.R.E. / Yunanistan
Başvuru No: 15783/21
Karar Tarihi: 07/01/2025
Md.3 ve Md.13 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı ile Etkili Başvuru Hakkı - İhlal
Md.5 - Özgürlük ve Güvenlik Hakkı -İhlal
Md.2,3,13 -Yaşam Hakkı ve Kötü Muamele Yasağı ile Etkili Başvuru Hakkı - İhlal

Başvuru FETÖ/PDY üyeliğinden hapis cezasına mahkûm edilen başvurusunun uluslararası koruma başvurusu yapmak amacıyla Meriç nehrinden Yunanistan'a geçmesi ve daha sonra gözaltına alınarak Türkiye'ye geri gönderilmesine ilişkindir. Mahkeme, Yunanistan makamları tarafından üçüncü ülke vatandaşlarına yönelik sistematik bir geri gönderme uygulaması olduğunu gösteren güçlü emareler bulunduğunu başvurusunun, Sözleşmenin 3. maddesi ışığında karşı karşıya olduğu risklere ilişkin önceden bir inceleme yapılmaksızın kaçtığı Türkiye'ye geri gönderilmesinin işkence ve kötü muamele yasağı ve etkili başvuru hakları bakımından ihlal teşkil ettiğini saptamıştır. Mahkeme özgürlük ve güvenlik hakkı bağlamında başvuranın gayri resmi olarak gözaltına alınmasının daha sonraki geri

göndermenin bir ön hazırlığı olduğunu ve herhangi bir yasal dayanaktan yoksun olduğunu belirterek ihlal kararı vermiştir. Mahkeme ayrıca Yunanistan'ın ulusal hukuk sisteminin ilgili hak ihlallerine karşı etkili bir hukuk yolu sağlamadığına, bu bakımdan yaşam hakkı ile işkence ve kötü muamele yasağı bağlamında etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. AİHM, başvurucunun geri gönderilmesinin hayatını tehlikeye attığı ve geri gönderme biçiminin işkence ve kötü muamele yasağının ihlali olduğu iddialarını doğrulayacak herhangi bir kanıt bulunmadığından bu başlık altında ayrıca bir ihlal olmadığına karar vermiştir.

Alexandru Pătrașcu / Romanya
Başvuru No: 1847/21
Karar Tarihi: 07/01/2025
Md.10 - ifade özgürlüğü- ihlal

Başvuru, başvurucunun Facebook sayfasında yayınladığı ifadeler ve yorumlar nedeniyle tazminat ödemesine karar verilmesiyle ilgilidir. Başvurucu Facebook sayfasında, blogunda ve ulusal ve uluslararası dergilerde opera hakkında makaleler ve yorumlar yayınlamaktadır. Başvurucu, Bükreş'teki Ulusal Opera'da yabancı uyruklu kişilerin ülkelerine geri dönmeleri gerektiğine dair çalışanlarca düzenlenen eylemi haberleştirmiştir. Yerel mahkemelerce Facebook sayfasında yayınladığı gönderiler ve başkalarına ait yorumlar dolayısıyla başvurucunun tazminat ödemesine karar verilmiştir. Başvuran, Facebook sayfasında kendisi ve üçüncü şahıslar tarafından yayınlanan ifadeler nedeniyle aleyhinde karar verilmesinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur. AİHM, başvurucunun ifadelerinin her birinin kamu yararına bir tartışmaya katkıda bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerektiğini, ancak ulusal makamların başvuran aleyhindeki kararın "acil bir sosyal ihtiyaca" karşılık geldiğini göstermek amacıyla uygun bir dengeleme çalışması yapmadıklarını saptamıştır. AİHM, Facebook sayfasında üçüncü şahıslar tarafından yapılan yorumlar nedeniyle başvuran aleyhine verilen kararlar ilgili olarak, ulusal mahkemeler tarafından dayanılan ve yorumlanan yasal hükümlerin, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yetkililer tarafından yapılan müdahaleye karşı uygun koruma sağlayacak kadar açık ve belirli olmadığını bu nedenle müdahalenin yasaya uygunluk kriterini sağlamadığını değerlendirmiştir. Mahkeme başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

Yoncheva / Bulgaristan
Başvuru No: 39127/19
Karar Tarihi: 07/01/2025
Md.6 - Adil Yargılanma Hakkı -ihlal
Md.13 -Etkili başvuru Hakkı -ihlal

Başvuru, savcılık tarafından yayınlanan bir basın açıklaması dolayısıyla tanınmış bir gazeteci ve milletvekili olan başvurucunun masumiyet karinesinin zedelendiği iddiasına ilişkindir. Başvurucu, adil yargılanma hakkı bağlamında masumiyet karinesinin zedelendiğinden ve kendisine herhangi bir iç hukuk yolu sunulmayarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğinden yakınmaktadır. AİHM, savcılık tarafından yayınlanan basın açıklamasının yargılama aşamalarına atıfta bulunmakla kalmadığını, savcılığın iddianameyi haklı kılan olgusal unsurları belirtirken sadece bilgi vermekle yetinmediğini saptamıştır. AİHM, savcılığın açıklamasında “suç ortağı”, “fonların suç kaynağı”, “organize suç grubu” gibi belirli terimlerin seçilmesinin ve dava konusu paranın yasadışı kaynaklı olduğunun belirtilmesinin başvurucunun büyük ölçekli bir kara para aklama operasyonuna bilerek katıldığı fikrini yansıttığına kanaat getirmiştir. Mahkeme, basın açıklamasının elektronik ve yazılı basında geniş bir şekilde dağıtılmasının başvuranın gazeteci ve siyasetçi olarak itibarı göz önüne alındığında masumiyet karinesinin ihlalinin olumsuz etkilerini ağırlaştırdığını dikkate almış, başvuranın adil yargılanma hakkı kapsamında masumiyet karinesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Mahkeme başvurucunun ayrıca etkili başvuru hakkının da ihlal edildiğini saptamıştır.